

Nr 180.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag för budgetåret 1952/53 till universitetssjukhusen m. m.

(3:e avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under elfte huvudtiteln föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1952/53 beräkna följande anslag, nämligen dels under punkten 52 till Karolinska sjukhuset: Utrustning ett reservationsanslag av 540 000 kronor, dels under punkten 63 till Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund m. m. ett reservationsanslag av 1 200 000 kronor, dels under punkten 64 till Bidrag till Malmö stad för anordnande av medicinskt-klinisk undervisning vid Malmö allmänna sjukhus ett förslagsanslag av 4 980 000 kronor, dels under punkten 65 till Bidrag till anordnande av klinisk undervisning i epidemiologi vid epidemisjukhuset i Stockholm ett förslagsanslag av 50 000 kronor, dels ock under punkten 66 till Bidrag till Göteborgs stad till driften av för undervisningsändamål upplåttna sjukhus ett förslagsanslag av 107 000 kronor.

Vidare har Kungl. Maj:t i samma proposition beträffande kapitalbudgeten under statens allmänna fastighetsfond (bilaga 32, punkterna 2 och 3) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1952/53 beräkna följande anslag, nämligen till Utbyggande av karolinska sjukhuset ett investeringsanslag av 2 000 000 kronor och till Utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 148, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 7 mars 1952, framlagt de förslag rörande universitetssjukhusen m. m., vilka framgå av den efterföljande redogörelsen.

1:o) **Utbyggande av karolinska sjukhuset.** Kungl. Maj:t har (s. 4—7) föreslagit riksdagen att till utbyggnade av karolinska sjukhuset under statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1952/53 anvisa ett investeringsanslag av 2 110 000 kronor.

Under ovanstående rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 2 300 000 kronor.

Föregående års riksdag godkände ett av kommittén för karolinska sjukhusets fortsatta utbyggande upprättat principförslag till den nya reumatologiska klinikens utformning. I skrivelse till Kungl. Maj:t den 17 mars 1951 har Svensk reumatologisk förening hemställt, att frågan om organisationen av nämnda klinik måtte bli föremål för förnyad utredning, innan beslut fattas om klinikens uppförande. I yttranden häröver ha såväl kommittén som centrala sjukvårdsberedningen uttalat den uppfattningen, att frågan om klinikchefens ställning icke i sådan grad påverkar klinikens planläggning, att frågan måste lösas i förevarande sammanhang. Beträffande frågan om lokaler för öppen vård anför kommittén, att den i anslutning till av statsmakterna gjorda uttalanden funnit angeläget, att nytillkomna kliniker icke göras större än som ur undervisningens och forskningens synpunkt kan anses strängt nödvändigt. Kommittén har även framhållit, att, om det framdeles skulle befinnas oundgängligen nödvändigt med utökade lokaler för att tillgodose den öppna vårdens behov, en dylik utvidgning på grund av klinikens planläggning vore tämligen lätt genomförbar. Centrala sjukvårdsberedningen har instämt i de av kommittén anförda synpunkterna beträffande den öppna vården. Departementschefen finner för sin del icke skäl att med hänsyn till vad föreningen anfört förordade förnyad utredning rörande organisationen av den reumatologiska kliniken eller några jämkningar i det av föregående års riksdag antagna förslaget till klinikens utformning. Arbena med klinikbyggnadens uppförande ha numera påbörjats, och byggnaden beräknas vara färdigställd hösten 1953. Det tillstyrkes, att för fullföljande av byggnadsarbetena för nästa budgetår anvisas 500 000 kronor.

I enlighet med vad kommittén anfört föreslås i samband med grundarbetena till lungklinikerna jämväl kulvertförbindelsen till panncentralen komma till utförande. Genom denna förbindelse anslutas lungklinikerna till sjukhusets huvudkulvert. Mot den beräknade kostnaden, 300 000 kronor, har departementschefen ingen erinran.

För fortsatt utbyggande av sjukhusets panncentral begäras 650 000 kronor. Nämnda belopp avses för erforderliga om- och tillbyggnadsarbeten i samband med installationen av den nya 20 tons ångpanna, för vars anskaffande medel anvisats för innevarande budgetår. Genom tillkomsten av den reumatologiska kliniken kommer belastningen på den röntgendiagnostiska avdelningen och den medicinska badavdelningen att öka. Vidare kräver utvecklingen av nya röntgendiagnostiska metoder, att ökade utrymmen ställas till förfogande. Departementschefen tillstyrker de av kommittén förordade till- och ombyggnadsarbetena inom nämnda båda avdelningar jämte den föreslagna medelsanvisningen av 450 000 kronor. För kommitténs fortsatta arbete anses för nästa budgetår böra anvisas ett belopp av 100 000 kronor.

För täckande av merkostnader för uppförandet av pediatriiska kliniken och elevhemmet tillstyrkes medelsanvisning med 110 000 kronor. Det sammanlagda anslagsbehovet för nästa budgetår skulle alltså utgöra 2 110 000 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må till *Utbyggande av karolinska sjukhuset* för budgetåret 1952/53 under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 2 110 000 kronor.

2:o) **Karolinska sjukhuset: Utrustning.** Kungl. Maj:t har (s. 8—11) föreslagit riksdagen att till Karolinska sjukhuset: Utrustning för budgetåret 1952/53 under elfte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

För innevarande budgetår har något anslag för detta ändamål icke upptagits i riksstaten.

Den reumatologiska kliniken beräknas kunna tagas i bruk omkring den 1 januari 1954. Samtidigt beräknas de till- och ombyggnadsarbeten inom den röntgendiagnostiska avdelningen och den medicinska badavdelningen, vilka erfordras på grund av nämnda kliniks tillkomst, vara avslutade. Till samma tidpunkt bör sålunda den för nämnda kliniker och avdelningar erforderliga utrustningen vara anskaffad.

Beträffande den reumatologiska kliniken tillstyrker departementschefen utrustning i huvudsaklig överensstämmelse med centrala sjukvårdsberedningens förslag. Utöver vad beredningen förordat tillstyrkes, att till inköp av 25 fack klädsåk och till viss ytterligare anskaffning av patientkläder anvisas 2 375 resp. 1 440 kronor. Medelsbehovet för utrustning av reumatologiska kliniken beräknas sålunda till sammanlagt 501 815 kronor. Departementschefen finner sig vidare kunna tillstyrka, att medel till närmare angiven utrustning för centralköket beräknas under ifrågavarande anslag.

Det tillstyrkes, att för den nuvarande röntgenologiska avdelningen må inköpas viss modern apparatur för röntgenologiska kärlundersökningar. Vid anslagsberäkningen anses tills vidare böra godtagas de av direktionen beräknade kostnaderna eller tillhoppa i runt tal 462 000 kronor. Det anses böra ankomma på Kungl. Maj:t att inom ramen för detta belopp ställa medel till direktionens förfogande, sedan centrala sjukvårdsberedningen granskat utrustningsförslagen. Till de ändamål, för vilka direktionen äskat medel under ifrågavarande anslag, erfordras sålunda sammanlagt 975 420 kronor. Utrustningen till den reumatologiska kliniken, röntgendiagnostiska avdelningens tillbyggnad samt badavdelningen behöver emellertid icke vara i sin helhet anskaffad förrän omkring den 1 januari 1954. Under nästa budgetår

erfordras utrustning för en kostnad av i runt tal 300 000 kronor. Därjämte föreslås för nästa budgetår skola anvisas medel till komplettering av utrustningen vid centralköket med 11 605 kronor samt till apparatur för den nuvarande röntgenologiska avdelningen med 87 370 kronor. Det sammanlagda medelsbehovet skulle i enlighet härmed uppgå till i runt tal 400 000 kronor.

Därest riksdagen icke nu framställer erinran däremot, förutsättes det vara direktionen obetaget att, sedan medel ställts till förfogande för budgetåret 1952/53, träffa avtal om leveranser även för budgetåret 1953/54 i den utsträckning, som motiveras av leveranstiderna.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må till *Karolinska sjukhuset: Utrustning* för budgetåret 1952/53 under elfte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

3:o) **Utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala.** Kungl. Maj:t har (s. 11 och 12) föreslagit riksdagen att till Utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala under statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1952/53 anvisa ett investeringsanslag av 150 000 kronor.

Anslag till byggnadsarbeten vid akademiska sjukhuset i Uppsala ha tidigare anvisats under olika rubriker. För innevarande budgetår har under rubriken om- och tillbyggnad av kirurgiska kliniken vid akademiska sjukhuset i Uppsala m. m. anvisats ett investeringsanslag av 670 000 kronor. Anslag för ifrågavarande ändamål föreslås härefter få anvisas under ovanstående rubrik.

Byggnadsstyrelsen har efter samråd med Uppsala läns landsting och det större akademiska konsistoriet i Uppsala bl. a. föreslagit att för nästa budgetår anvisas 150 000 kronor för uppförande av sjuksköterskebostäder. Byggnadsföretaget beräknas draga en kostnad av 300 000 kronor, vartill under förutsättning av hittills bruklig fördelning av kostnaderna staten och Uppsala läns landsting skulle bidra med hälften vardera. Uppförandet av sköterskebostäderna beräknas kunna igångsättas vid årsskiftet 1952/53, och det har därför med avseende å landstingets godkännande ansetts kunna underställas innevarande års lagtima landsting.

Det av byggnadsstyrelsen framlagda förslaget om uppförandet av en nybyggnad inrymmande bostäder för sköterskor och elever ansluter sig till den av föregående års riksdag godtagna generalplanen för akademiska sjukhusets utbyggande. Departementschefen har ingen erinran mot nämnda förslag eller mot den för byggnadens uppförande beräknade kostnaden och icke heller någon erinran mot att nämnda kostnader fördelas på staten och

landstinget med hälften å vardera. Det tillstyrkes därför, att för nästa budgetår anvisas ett belopp av 150 000 kronor för nämnda ändamål, under förutsättning att landstinget anvisar enahanda belopp.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må till Utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala för budgetåret 1952/53 under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 150 000 kronor.

4:o) **Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund m. m.** Kungl. Maj:t har (s. 12—21) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 7 mars 1952 angivna grunder rörande leverans av värme från ny värmecentral vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar till vissa institutioner vid universitetet i Lund, dels ock till Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund m. m. för budgetåret 1952/53 under elfte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 630 000 kronor.

Malmöhus läns landsting har år 1949 beslutat låta uppföra en ny värme- och kraftcentral vid lasarettet i Lund. Sedan byggnadsstyrelsen framlagt förslag till generalplan för utbyggande av universitetet i Lund, innebärande bl. a. ny- och ombyggnad av ett antal institutioner inom stadens norra delar i närheten av den planerade värmecentralen, och landstinget härefter förklarat sig i princip villigt att åtaga sig värmeleverans från den nya värmecentralen till vissa av universitetets byggnader, har byggnadsstyrelsen låtit verkställa en utredning rörande de ekonomiska betingelserna för å ena sidan en anslutning av dessa byggnader till nämnda central och å andra sidan värmeleverans till samma byggnader från separata värmecentraler. Utredningen har visat, att en dylik anslutning i jämförelse med separata värmecentraler redan vid den utbyggnad, som förutsatts i en första etapp och som i fråga om byggnadsvolym motsvarar ungefär hälften av den beräknade totala anslutningen till centralen, skulle medföra en sådan minskning i de årliga driftskostnaderna, att de beräknade högre anläggningskostnaderna redan inom ett fåtal år vore förräntade och amorterade. Med stöd av utredningen har byggnadsstyrelsen förordat, att en anslutning till lasarettets värmecentral kommer till stånd. Byggnadsstyrelsen har även träffat avtal härom med landstingets förvaltningsutskott. Avtalet är giltigt under förutsättning av Kungl. Maj:ts och landstingets godkännande.

Departementschefen anser det lämpligt att till bedömande i ett sammanhang upptaga såväl frågan om anslutningen av universitetsinstitutionerna till den planerade värmecentralen — vilket ärende överlämnats från eckle-

siastikdepartementet — som frågan om statsbidrag för värmecentralens anordnande.

Med hänsyn till därmed förenade ekonomiska och praktiska fördelar tillstyrkes att den av byggnadsstyrelsen förordade anslutningen till den planerade värmecentralen kommer till stånd. Anläggningskostnaderna för en dylik anslutning beräknas vid den första etappen av utbyggnaden uppgå till ca 735 000 kronor. Härav utgöra 240 000 kronor kostnader för huvudledningar inom universitetets område. Enligt avtalet skall kronan ombesörja och bekosta framdragandet av nämnda ledningar. Medel härför erfordras icke under nästa budgetår. Anläggningskostnaderna i övrigt, 495 000 kronor, hänföra sig till dels den ökning av kostnaderna för värmecentralens uppförande, som föranledes av anslutningen, dels ock framdragandet av distributionsledningar från centralen till lasaretsområdets gräns inklusive för distributionen erforderliga pumpar. Enligt avtalet skall landstinget ombesörja uppförandet av värmecentralen och framdragandet av sistnämnda ledningar. Till kostnaderna härför skall kronan enligt avtalet bidra efter samma grunder, som gälla i fråga om de byggnadsarbeten i allmänhet vid lasarettet, till vilka staten bidrager, d. v. s. med halva kostnaden. Förenämnda belopp av 495 000 kronor skall dock självfallet helt gäldas av statsmedel.

I enlighet med den nämnda avtalsbestämmelsen skall staten erlægga hälften av det angivna beloppet, 495 000 kronor, i samband med bidraget till totalkostnaden för anläggningen. Den andra hälften eller i runt tal 250 000 kronor förskötteras av landstinget i samband med landstingets bidrag till de totala anläggningskostnaderna.

I § 4 av avtalsförslaget ha bestämmelser meddelats om ränta och amortering å det av landstinget försköttrade beloppet. Härvid har bl. a. föreskrivits, att kronans andel av de gemensamma kapitalkostnaderna under 25 år, räknat från den tidpunkt, då värmecentralen är i stånd att leverera värme till universitetet, skall utgöra minst 16 000 kronor per år, eller sålunda sammanlagt under nämnda tid minst 400 000 kronor. Parterna ha härvid utgått ifrån en genomsnittlig ränta av 4 procent och en genomsnittlig amortering av 2,4 procent å ett belopp av 250 000 kronor. Vid sådant förhållande anses en mindre jämkning böra ske i 4 § i avtalsförslaget. Nämnda belopp om 16 000 kronor föreslås sålunda utgöra kronans minimiandel per år av såväl kapitalkostnaderna för de delar av anläggningen, som erfordras enbart för värmeleveransen till universitetet, som de gemensamma kapitalkostnaderna. Landstinget har ingen erinran häremot. Med den nu förordade jämkningen har departementschefen ingen erinran mot avtalsförslagets bestämmelser i vad desamma avse den föreslagna värmeleveransen.

Avtalsförslaget innehåller, såsom förut angivits, härutöver en bestämmelse om att kronan skall bidra till gäldande av kostnaderna för värmecentralens uppförande efter samma grunder, som gälla i fråga om de bygg-

nadsarbeten i allmänhet vid lasarettet, till vilka staten bidrager. Ett godkännande av nämnda bestämmelser innebär, enligt vad ovan anförts, att staten förbinder sig att lämna bidrag med hälften av nämnda kostnader. I anslutning härtill har i avtalet intagits bestämmelse om att planeringen av värmecentralen skall ske i samråd med byggnadsstyrelsen och att sålunda ritningar och beskrivning över värmecentralen före arbetenas påbörjande skola godkännas av byggnadsstyrelsen. För egen del biträder departementschefen avtalsförslaget även i denna del.

Kostnaderna för anläggningen i dess helhet ha beräknats till ca 7 640 000 kronor, varav hälften eller ca 3 820 000 kronor skulle belöpa på statsverket. Av det förut anförda framgår, att i totalkostnaden ingår ett belopp av 495 000 kronor utgörande den kostnadsfördyring, som föranledes av den förordade anslutningen till värmecentralen av vissa institutionsbyggnader vid universitetet i Lund. Kostnaderna för värmecentralen under nästa budgetår kunna beräknas till omkring 800 000 kronor till förskottslikvid i samband med beställning av ångpannor. Det tillstyrkes därför, att för nästa budgetår anvisas ett belopp av 400 000 kronor för nämnda ändamål.

Departementschefen tillstyrker, att för nästa budgetår anvisas 22 500 kronor till ny hiss inom medicinska kliniken, 90 720 kronor till om- och tillbyggnad av kirurgiska kliniken operationsavdelning, 96 000 kronor till ombyggnad av centrallaboratoriet och blodgivarecentralen samt 5 780 kronor 58 öre till ombyggnadsarbeten inom »södra badet» och hudkliniken, eller sammanlagt 215 000 kronor 58 öre. Slutligen föreslås att under förevarande anslag anvisas 15 341 kronor till anordnande av en transformatorstation inom ögonkliniken vid Lunds lasarett.

Det totala medelsbehovet skulle alltså upp gå till 630 341 kronor 58 öre, vilket belopp föreslås avrundat nedåt till 630 000 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må

a) godkänna av departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 7 mars 1952 angivna grunder rörande leverans av värme från ny värmecentral vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar till vissa institutioner vid universitetet i Lund;

b) till *Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund m. m.* för budgetåret 1952/53 under elfte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 630 000 kronor.

5:o) **Bidrag till Malmö allmänna sjukhus.** Kungl. Maj:t har (s. 27—47) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen i statsråds-

protokollet över inrikesärenden för den 7 mars 1952 förordade grunder för samarbete med Malmö stad rörande medicinsk undervisning vid Malmö allmänna sjukhus, dels ock till Bidrag till Malmö allmänna sjukhus för budgetåret 1952/53 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 5 440 000 kronor.

Med anledning av uppsägning från Malmö stads sida utsåg dåvarande chefen för inrikesdepartementet den 20 januari 1950 en kommission med uppdrag att på statens vägnar förhandla med Malmö stad rörande nytt avtal om anordnande av medicinskt-klinisk undervisning vid allmänna sjukhuset i Malmö samt därmed sammanhängande frågor. Kommissionen överlämnade med skrivelse den 27 december 1950 förslag till nytt avtal.

I proposition nr 123/1951 förklarade dåvarande chefen för inrikesdepartementet på anförda skäl, att han icke vore beredd att tillstyrka avtalsförslaget godkännande. Genom beslut den 28 september 1951 uppdrog Kungl. Maj:t åt länsstyrelsen i Malmöhus län att upptaga nya förhandlingar. Länsstyrelsen har med skrivelse den 3 mars 1952 överlämnat förslag till nytt avtal. Såsom resultat av de nya förhandlingarna med staden föreslår länsstyrelsen ändrad lydelse av 4 och 14 §§ i kommissionens förslag. Stadsfullmäktige i Malmö ha den 22 februari 1952 förklarat sig för sin del godkänna avtalsförslaget med de däri av länsstyrelsen förordade ändringarna samt bemyndigat drätselkammaren att å stadens vägnar träffa avtal i huvudsaklig överensstämmelse med nämnda avtalsförslag. Kommissionens och länsstyrelsens avtalsförslag finnas intagna i propositionen å s. 29—35 resp. s. 38—41.

Mellan Lunds universitets medicinska fakultet och det av Malmö stad drivna allmänna sjukhuset i Malmö har sedan länge samarbete ägt rum i det hänseendet, att medicinsk undervisning bedrivits på vissa av sjukhusets kliniker. De vid universitetsklinikerna i Lund tillgängliga resurserna i fråga om lärarkrafter, lokaler och patientmaterial äro nämligen otillräckliga i förhållande till antalet studerande. Samarbetet, som tidigare bedrevs utan något särskilt skriftligt avtal som grund, reglerades genom ett av Kungl. Maj:t den 16 januari 1948 godkänt avtal mellan staten och Malmö stad, vilket avtal trädde i kraft den 1 juli 1948. Avtalet upphörde att gälla den 1 juli 1950.

Den förhandlingskommission, som haft till uppgift att förhandla med Malmö stad angående ett nytt avtal, har undersökt möjligheterna både att helt slopa undervisningen vid allmänna sjukhuset i Malmö och att överflytta den till Malmö förlagda undervisningen till andra lasarett i närheten av Lund. Ingendera av dessa lösningar har kommissionen ansett sig kunna förorda.

Det förslag till avtal mellan staten och Malmö stad, som förhandlingskommissionen framlade, ansluter sig i sina huvuddrag till det s. k. sabbatsbergsavtalet. För statens del innebär förslaget väsentligt ökade ekonomiska förpliktelser i jämförelse med det år 1948 godkända malmöavtalet. Huvudprinciperna i avtalsförslaget äro följande.

För utnyttjandet av sjukhusets befintliga lokaler och utrustning skall staten erlægga ett engångsbelopp av 1 400 000 kronor, varav 1 000 000 kronor belöpa på byggnaderna och 400 000 kronor på utrustningen. För sådana ny- och ombyggnadsarbeten efter den 30 juni 1950, som betingas av undervisning och forskning, skall staten bidra med 25 procent av totalkostnaderna för anläggningarnas färdigställande och utrustning. Överläkare eller institutionsföreståndare, som tillika är professor, ävensom sådan personal, som uteslutande anställas för forsknings- och undervisningsändamål, tillsättes, avlönas och pensioneras av staten; dock att Malmö stad bestrider kostnaden för särskilt överläkararvode. Av de läkare, som icke uteslutande anställas för undervisning och forskning, skall staten tillsätta och avlöna de kliniska amanuenserna, därvid Malmö stad har att bidra med $\frac{1}{3}$ av lönekostnaden, medan staden tillsätter, avlönar och pensionerar övrig läkarpersonal, dock att statsverket skall bidra med $\frac{1}{3}$ av löne- och pensionskostnaden. Såsom bidrag till driftkostnaderna vid de till undervisning och forskning upplåtta klinikerna m. m. skall staten erlægga dels 25 procent av nyanskaffad utrustning och dels årligen 10 procent av övriga driftkostnader, som belöpa på ifrågavarande kliniker. Avtalet skall gälla i tjugo år, räknat fr. o. m. den 1 juli 1950, och förlängas på ytterligare tio år, om det ej uppsäges minst två år före avtalstidens utgång.

Förutvarande departementschefen förklarade sig icke beredd att tillstyrka förslaget. Statsutskottet fann i likhet med departementschefen vissa i avtalsförslaget intagna bestämmelser oförmånliga för staten. På grund härav uppdrog Kungl. Maj:t åt länsstyrelsen i Malmöhus län att upptaga nya förhandlingar.

Under dessa förhandlingar har staden vidhållit kravet på ersättning enligt avtalsförslaget. Staden har emellertid medgivit, att i avtalet må intagas bestämmelser om skyldighet för staden att, i händelse avtalet skulle bringas att upphöra genom uppsägning från någondera sidan, återbetala enligt § 4 mom. 2 erhållna bidrag, dock med rätt för staden att från bidragsbelopp, som sålunda skulle återgå till staten, avdraga $\frac{1}{30}$ därav för varje helt år, som förflutit från det staden hos vederbörande statliga myndighet anhållit att utfå bidraget. Tidpunkten för erläggande av engångsbeloppet å 1 400 000 kronor har bestämts till den 1 juli 1952, varvid staden även skulle tillgodoföras ränta efter 3 procent från den 1 juli 1951. Vid samma tidpunkt skall staten tillhandahålla jämväl de i § 4 mom. 2 avsedda bidrag, till vilka staden då må vara berättigad. Enighet har slutligen nåtts om vissa smärre

jämknings- och förtydliganden av det tidigare avtalsförslaget. I anslutning till vad sålunda förekommit har länsstyrelsen förordat ändrad lydelse av §§ 4 och 14. Malmö stadsfullmäktige ha vid sammanträde den 22 februari 1952 för sin del godkänt de föreslagna ändringarna.

Departementschefen vill för egen del framhålla, att den bestämmelse om en engångsersättning av 1 400 000 kronor för utnyttjandet av redan befintliga byggnader, vilken ingick i förhandlingskommissionens avtalsförslag, var ett resultat av en kompromiss mellan förhandlarna. Malmö stad hade ursprungligen yrkat på att erhålla en ersättning av omkring 3,5 miljoner kronor. Av vad som numera anförts av länsstyrelsen framgår vidare, att vissa avdelningar vid sjukhuset — kvinnokliniken, thoraxkirurgiska kliniken, röntgenavdelningen m. fl. — uppförts och utrustats före avtalet 1948 just med sikte på att de skulle kunna utnyttjas för undervisning och forskning. Ett byggnadsbidrag efter 25 procent till kostnaden enbart för kvinnokliniken skulle motsvara ca hälften av vad staten enligt avtalsförslaget har att utgiva i engångsbidrag till alla befintliga, i avtalet upptagna lokaler. På grund av vad sålunda anförts anser departementschefen, att ifrågavarande bestämmelse bör godtagas. I likhet med statskontoret förutsätter han dock att detta ställningstagande icke skall få prejudicerande betydelse för framtida uppgörelser om anordnande av medicinsk undervisning vid andra sjukhus.

Vid anmälan av avtalsförslaget i propositionen 123/1951 uttalade departementschefen ytterligare, att det kunde ifrågasättas, om staten borde i ett avtal, vars giltighetstid vore begränsad till 20 år, på sätt som föreslagits binda sig för att bidra till kostnaderna för ny- och ombyggnadsarbeten. Staden har numera utfäst sig att, i händelse avtalet skulle upphöra, återbetala uppburna statsbidrag med avdrag för viss värdeminskning. Med denna jämkning av det ursprungliga avtalsförslaget anses att förhållandet mellan staten och staden också på denna punkt erhållit en tillfredsställande reglering.

Beträffande 6 § förordas en mindre jämkning. Denna paragraf stadgar, att ritningar till nybyggnads- m. fl. arbeten skola upprättas i samråd med Lunds universitets medicinska fakultet. Såsom universitetskanslern påpekat bör samråd i stället ske med »vederbörande akademiska myndigheter vid universitetet i Lund». Det föreslås därjämte, att dessa akademiska myndigheter skola vara skyldiga att därvid med sig associera byggnadsteknisk expertis.

I fråga om innebörden av § 1 ansluter sig departementschefen till den tolkning, som universitetskanslern givit paragrafen. I anledning av kanslerns yttrande om § 7 föreslås att någon fix summa för de särskilda överläkararvodena icke utsättes i avtalet.

Avtalsförslaget i övrigt med de ändringar däri, som föreslagits av läns-

styrelsen, föranleder ingen erinran från departementschefens sida. Det förutsättes, att smärre jämkningar i eller tillägg till avtalsbestämmelserna framdeles skola kunna göras utan att riksdagens samtycke skall behöva inhämtas.

För budgetåret 1952/53 anses medel böra anvisas till dels engångsbeloppet om 1 400 000 kronor jämte 3 procent ränta därå för tiden den 1 juli 1951—den 30 juni 1952 eller 42 000 kronor, dels ock statens andel av kostnaderna för tiden den 1 juli 1950—den 31 december 1952. Malmö stads sjukhusdirektion har beräknat statens bidrag för nämnda tid till 959 330 kronor till byggnader och utrustning, 706 406 kronor till löne- och pensionskostnader samt 2 331 831 kronor till sådana kostnader, vartill staten skall lämna bidrag med 10 procent. Såsom universitetskanslern framhållit har efter den 30 juni 1950 från det för budgetåret 1948/49 anvisade reservationsanslaget till Lunds universitet: Utrustning för medisinskt-klinisk undervisning vid allmänna sjukhuset i Malmö utbetalats visst belopp. Frågan huruvida och i vad mån detta belopp bör avräknas på det statsbidrag, som skall utgå enligt avtalet, förutsättes få avgöras i samband med statsbidragets utanordnande. Någon ytterligare utbetalning från nyssnämnda anslag anses icke böra äga rum. I enlighet härmed upptages anslagsbehovet till i runt tal 5 440 000 kronor. För ändamålet anses böra uppföras ett förslagsanslag till Bidrag till Malmö allmänna sjukhus.

Utskottet. Såvitt utskottet kunnat finna innebär det nu framlagda förslaget till avtal med Malmö stad angående anordnande av medicinsk undervisning vid Malmö allmänna sjukhus endast förhållandevis obetydliga jämkningar i det avtalsförslag, vilket utskottet i fjol (utl. nr 151, p. 9:o) fann innehålla för staten oförmånliga bestämmelser. Enligt utskottets mening måste ett utnyttjande i viss utsträckning av allmänna sjukhuset i Malmö som undervisningssjukhus i åtskilliga avseenden innebära påtagliga fördelar för Malmö stad, vilka rimligen bort i större utsträckning än som skett ha påverkat stadens inställning till ersättningsfrågan. Med hänsyn härtill hade utskottet helst sett, att avtalsförslaget kunnat förkastas. Då det emellertid ansetts angeläget ur undervisningssynpunkt, att ett avtal kommer till stånd mellan staten och staden rörande fortsatt medicinsk undervisning i Malmö, har utskottet slutligen stannat för att icke vilja motsätta sig Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet hemställer förty,

att riksdagen må

a) godkänna av departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 7 mars 1952 förordade grunder för samarbete med Malmö stad rörande medicinsk undervisning vid Malmö allmänna sjukhus;

b) till *Bidrag till Malmö allmänna sjukhus* för budgetåret 1952/53 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 5 440 000 kronor.

6:o) **Bidrag till anordnande av klinisk undervisning i epidemiologi vid epidemisjukhuset i Stockholm.** Kungl. Maj:t har (s. 47—50) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 7 mars 1952 förordade grunder rörande statens bidrag till anordnande av klinisk undervisning i epidemiologi vid epidemisjukhuset i Stockholm, dels ock till Bidrag till anordnande av klinisk undervisning i epidemiologi vid epidemisjukhuset i Stockholm för budgetåret 1952/53 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 79 000 kronor.

År 1911 träffades överenskommelse mellan lärarkollegiet vid karolinska institutet och Stockholms stads hälsovårdsnämnd angående klinisk undervisning i epidemiologi vid epidemisjukhuset i Stockholm. Genom uppsägning från stadens sida har avtalet upphört att gälla fr. o. m. den 1 juli 1951.

Genom beslut den 23 november 1951 uppdrog Kungl. Maj:t åt kommissionen för förhandlingar rörande karolinska sjukhusets utbyggande m. m. att å statens vägnar upptaga förhandlingar med Stockholms stad angående det framtida ordnandet av klinisk undervisning i epidemiologi vid epidemisjukhuset i Stockholm. Såsom resultat av de förhandlingar, som kommissionen fört med delegerade från Stockholms stad, har kommissionen med skrivelse den 14 februari 1952 framlagt förslag till avtal rörande undervisning i epidemiologi vid epidemisjukhuset i Stockholm.

Från stadens representanters sida ha vid förhandlingarna framförts krav, att staten skulle helt bekosta lön för två underläkare och ett första kontorsbiträde vid epidemisjukhuset. Vid sjukhuset finnas f. n. 6 fast anställda underläkare, varjämte ett varierande antal extraläkare (under år 1951 lägst 1, högst 9) tjänstgöra därstädes. Den administrativa biträdespersonalen utgöres av 1 kontorsskrivare, 4 första kontorsbiträden och 5 kontorsbiträden. Sedan kommissionen tagit del av de arbetsuppgifter, som åligga på sjukhuset anställda underläkare för undervisningens bedrivande, har kommissionen emellertid icke ansett sig kunna förorda, att sådan personal uppföres på karolinska institutets stat och helt bekostas av statsmedel. Enligt kommissionens mening böra i stället samma principer tillämpas, som gälla för andra stadens sjukhus, där medicinsk undervisning bedrivs, nämligen att vissa kostnader bestridas av staten och staden gemensamt. Kommissionen finner det skäligt, att staten lämnar staden viss ersättning, motsvarande vederbörande personals insats för undervisningen, av kommissionen uppskattad till kostnaderna för tre halva underläkare och ett halvt kontorsbiträde. Bidraget bör avse löne- och pensionskostnaderna för dessa tjänster.

Befattningshavarna böra fortfarande vara anställda i stadens tjänst. Några pensionsförpliktelser för statens del beträffande personalen för tid före avtalets ikraftträdande och efter dess upphörande kan det självfallet icke bli fråga om.

De sålunda av kommissionen framförda synpunkterna ha godtagits av stadens delegerade. Kommissionen och stadens delegerade ha enats om ett förslag till avtal. Avtalstexten är intagen å s. 49 och 50 i propositionen.

Departementschefen finner sig böra biträda det förslag till avtal rörande undervisning i epidemiologi vid epidemisjukhuset i Stockholm, varom kommissionen och delegerade från Stockholms stad enats. Kommissionens beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår föranleder icke heller någon erinran från departementschefens sida.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna av departementschefen i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 7 mars 1952 förordade grunder rörande statens bidrag till anordnande av klinisk undervisning i epidemiologi vid epidemisjukhuset i Stockholm;

b) till *Bidrag till anordnande av klinisk undervisning i epidemiologi vid epidemisjukhuset i Stockholm* för budgetåret 1952/53 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 79 000 kronor.

7:o) **Bidrag till Göteborgs stad till driften av för undervisningsändamål upplåtna sjukhus.** Kungl. Maj:t har (s. 51 och 52) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till Göteborgs stad till driften av för undervisningsändamål upplåtta sjukhus* för budgetåret 1952/53 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 635 000 kronor.

Jämlikt gällande avtal mellan staten och Göteborgs stad angående anordnande av en medicinsk högskola i Göteborg skall staten såsom bidrag till driften av för undervisningsändamål upplåtta sjukhus årligen erlægga 10 procent av den del av driftkostnaderna vid resp. sjukhus, som efter antalet vård dagar belöper på av undervisningen disponerade vårdplatser. I driftkostnader, som läggas till grund för beräkningen av statens bidrag, skola ingå följande utgifter: avlöningar, pensioner m. m. till personal, som icke är uppförd på den medicinska högskolans stat, expeditjonskostnader, diverse, läkemedel, förbrukningsartiklar m. m. för sjukvården, kosthåll, värme, elektrisk energi, lyse och vatten, tvätt och renhållning, inventariers underhåll och komplettering, fastigheters underhåll samt hyror. Summan av an-

givna utgifter fördelas på summan av vårddagarna vid resp. sjukhus. Den sålunda erhållna kostnaden per vårddag (dagkostnaden) lägges till grund för beräkningen av statens bidrag under iakttagande av att den icke må överstiga medeldagkostnaden för samma år vid undervisningssjukhusen. Till undervisningssjukhus hänföres i detta sammanhang icke allmänna barnbördshuset i Stockholm. Undantagna från nu ifrågavarande driftbidrag äro vissa i avtalet angivna vårdplatser.

Den kliniska undervisningen vid medicinska högskolan i Göteborg påbörjas under innevarande år. I anslutning härtill inträder skyldighet för staten att i enlighet med förutnämnda avtal erlægga bidrag till Göteborgs stad till driften av för undervisningsändamål upplåtna sjukhus. Då räkenskaperna vid stadens sjukhus föras kalenderårsvis, anses statsbidragen böra utgå per kalenderår. Såsom förut anförts må vid beräkningen av statens bidrag kostnaden per vårddag icke överstiga medeldagkostnaden för samma år vid undervisningssjukhusen. Vid vissa av sistnämnda sjukhus redovisas ekonomien per budgetår. Huruvida räkenskaperna i sådana fall kunna läggas till grund för fastställandet av kostnaden per vårddag under ett kalenderår, kan departementschefen icke nu bedöma. Skulle så icke vara fallet, föreslås förhandlingar få upptagas med Göteborgs stad angående den jämkning av avtalet, som i anledning härav må finnas erforderlig.

Medelsbehovet för nästa budgetår beräknas till 634 492 kronor. Under förutsättning att riksdagen bifaller det av Kungl. Maj:t i årets statsverksproposition framlagda förslaget om dubblering fr. o. m. den 1 september 1952 av professurerna i medicin och kirurgi skulle sålunda medelsbehovet uppgå till i runt tal 635 000 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,
att riksdagen må till *Bidrag till Göteborgs stad till driften av för undervisningsändamål upplåtna sjukhus* för budgetåret 1952/53 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 635 000 kronor.

8:o) **Uppskjuten fråga.** Utskottet kommer framdeles att avgiva utlåtande i fråga om vad departementschefen å s. 22—27 anfört angående Uppförande av centralblock vid lasarettet i Lund, vilket utskottet härmed får för riksdagen

anmäla.

Stockholm den 20 maj 1952.

På statsutskottets vägnar:
MARTIN SKOGLUND.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Iwar Anderson, Näsgård, Ohlon, fröken Andersson, herrar Leander, Gillström, Eric Ericson, Pålsson, Näsström, Sundelin, Bergh, fru Lindström och herr Edvin Thun; samt

från a n d r a kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Malmberg i Skövde, Mårtensson i Uddevalla, Lindholm, Rubbestad, Staxäng, Bergstrand, Akerström, Johansson i Mysinge, Hoppe, Petterson i Degerfors, fröken Elmén, herrar Persson i Växjö, Gustafsson i Stockholm och Gustafsson i Skellefteå.